

Z OBSAHU	Bez věrnosti vlastní identitě je dialog k ničemu. Promluva papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: Kardinál Iuliu Hossu	07
	Kdo může pochopit, pochop. Celibát, zdrženlivost pro Boží království	08
	Pohled na liturgii: Důležitost rituálu	11

TRADICE OTCŮ

Ze spisu „Pokyny“ od svatého opata Kolumbána (kolem 543–615)

Jak blažení a šťastní jsou ti služebníci, které Pán při svém příchodu najde, jak bdí! Blažené bdění, čeká-li se na Boha, původce všeho, který všechno naplňuje a všechno přesahuje!

Kéž by i mne, docela nepatrného, ale přece svého služebníka, ráčil podobně probudit ze spánku netečnosti a zapálit ohněm božské lásky! Kéž až nad hvězdy šlehá plamen jeho lásky a plane touha po jeho nesmírné milosti! Kéž tento božský život ve mně hoří bez ustání!

Kéž bych žil tak, aby má svítilna v noci stále hořela v chrámě mého Pána, aby svítila všem, kdo vcházejí do domu mého Boha! Hospodine, ve jménu Ježíše Krista, tvého Syna a mého Boha, tě prosím: Dej mi takovou lásku, která nikdy nehasne; ať se moje svítilna dá zapálit, a nedá zhasit; ať mě hřeje a druhým svítí.

A ty, Kriste, náš nejmilejší Spasiteli, rač naše svítilny zapálit. Ať trvale svítí v tvém chrámě a od tebe, věčné Světlo, ať dostávají světlo nehasnoucí, aby se naše temnoty rozjasnily a my abychom zaplašovali temnoty světa. [...]

Ukaž se nám, prosím, nejmilejší Spasiteli, když klepeme na dveře, abychom tě mohli poznat a jen tebe milovat [...] Vdechni nám, prosím, takovou lásku, jakou se sluší mít rád a milovat tebe, Bože. Ať láska k tobě naplní celé naše nitro, naprosto si nás podmaní a zmocní se všech našich smyslů, abychom kromě tebe, který jsi věčný, nemohli milovat nic jiného. A ať tuto velikou lásku nedokáže uhasit ani záplava, která je ve vzduchu, na zemi i v moři, jak se praví v Písmu: *Zátopy vod nemohou uhasit lásku.*

Aby se to všechno i v nás vyplnilo, nebo aspoň plnit začalo, kéž nám dá tvoje milost, náš Pane Ježíši Kriste. Budiž ti sláva na věky.

Blahoslavený Karel Rakouský. Foto: Wikimedia Commons

Blahoslavený Karel Rakouský

V měsíci říjnu, kdy si připomínáme řadu významných svátků a výročí, neměli bychom přejít bez povšimnutí ani liturgickou památku posledního českého krále a rakouského císaře blahoslaveného Karla Rakouského z Habsbursko-Lotrinské dynastie.

Blahoslavený Karel se narodil 17. srpna 1887 v Persenbeugu, v Dolním Rakousku, jako nejstarší syn arcivévodky Otty (1865–1906) a Marie Josefy Saské (1867–1944), císař František Josef I., (1830–1916) byl jeho prastrýcem. Malého Karla v nepřítomnosti otce opatrovala jeho zbožná matka a domácí učitelé ho vychovávali v přísně katolickém duchu. Na vídeňském gymnáziu u skotských františkánů stu-

doval přírodovědné obory. Dne 21. října 1911 se oženil s princeznou Zitou z Bourbonso-Parmského rodu (1892–1989) a 20. listopadu 1912 se jim narodil první syn, Otto. Karel Rakouský měl mimořádně vřelý a osobní vztah k Čechům: Kromě velmi dobrého zvládnutí jazyka absolvoval v Praze právnická studia; v Čechách také sloužil u dragounského pluku v Brandýse nad Labem, pobýval ve Staré Boleslavi, v Zákupcích aj. Když byl Karlův strýc a následník trůnu František Ferdinand d'Este zavražděn roku 1914 v Sarajevu, stal se Karel po smrti Františka Josefa I. (21. listopadu 1916) rakouským císařem a českým králem.

Dokončení na str. 3

Foto: <http://parroquiasdemera.wordpress.com>

Papež František v Albánii

Papež František zavítal v neděli 21. září 2014 na jednodenní apoštolskou cestu do Albánie, svého času jediné oficiálně ateistické země v Evropě. Cílem jeho cesty bylo podpořit zemi, která si prošla obdobím brutálního útlaku a nyní ukazuje cestu k pokojnému soužití lidí různých konfesí. Římský biskup se do této balkánské země vrací po 21 letech, jedná se o první Františkovu apoštolskou cestu po Evropě.

V úvodu své návštěvy celebroidal papež mši svatou na náměstí Matky Terezy. V homilii zmínil na jedné straně oběti působení zdejšího komunistického vládc Envera Hodži a na druhé straně světově nejznámější Albánku blahoslavenou Matku Terezu či orlici z albánské státní vlajky, která je pro něj symbolem naděje a nových začátků, cest či možností pastorace i působení Církve ve společnosti. Vzlétá vzhůru ze svého hnízda pryč, ale vrací se tam zpět; do místa jistoty v podobě zakotvení ve víře.

Dále se papež setkal s představiteli všech náboženských vyznání v zemi. Na půdě katolické univerzity se sešli katoličtí a pravoslavní biskupové, evangeličtí pastoři, představitelé muslimských komunit sunnitů a beктаšů a rabíni zdejší židovské obce. Papež František ve své promluvě pozoruhodným způsobem rozvinul téma náboženské svobody. Text této promluvy přinášíme na straně 4.

V podvečer se Svatý otec modlil nešpory s albánskou katolickou komunitou v tيرانské katedrále, která byla nově vybudována a vysvěcena roku 2002. Novostavba s trojúhelníkovým půdorysem a velkou vitráží, zobrazující setkání Matky Terezy s Janem Pavlem II., může pojmut 700 lidí. Je to největší kostel v Tiraně a v neděli večer byl zcela zaplněný. V rámci tohoto setkání vyslechl papež svědectví o pronásledování Církve komunistickým režimem. Papež označil Albánii za „zemi mučedníků“ a albánské církvi vzkázal: „Díky za tvůj příklad.“

Poslední hodinu na albánské půdě strávil papež v dětské vesničce, kterou poblíž Tirany v roce 1999 založila italská nezisková organizace Betania, jež se stará o sirotky a děti ze složitých rodinných situací.

TS ČBK, Ra Vat

Modlitba za synodu

Papež František vyzývá k modlitbě za biskupskou synodu, která proběhne ve dnech 5.–19. října 2014 a bude se věnovat tématu rodiny a aktuálním výzvám, které před ní stojí. „Vyzývám všechny, jednotlivce i společenství, aby se modlili za tuto důležitou událost. Svěřuji také tento úmysl přímluvě Panny Marie,“ prohlásil papež František v neděli 28. září 2014. K této příležitosti sepsal papež František následující modlitbu:

Modlitba za Synodu ke Svaté rodině

*Ježíši, Maria a Josefe,
ve vás kontemplujeme
nádhru pravé lásky
a na vás se s důvěrou obracíme.*

*Svatá Nazaretská rodino,
učíš i naše rodiny misty společenství
a večerádky modlitby,
autentickými školami evangelia
a malými domácími církvemi.*

*Svatá Nazaretská rodino,
kež se už nikdy v žádné rodině nezažívá
násilí, uzavřenost a rozdělení,
kež každý, kdo byl zraněn a pohoršen,
brzy pozná útěchu a uzdravení.*

*Svatá Nazaretská rodino,
kež příští biskupská synoda
dokáže ve všech vzkřísit vědomí
posvátného a neporušitelného charakteru
rodiny
a její krásy v Božím plánu.*

*Ježíši, Maria, Josefe,
naslouchejte naší prosbě a vyslyšte ji.*

TS ČBK

Mosúlský arcibiskup o budoucnosti iráckých křesťanů

Podle názoru mosúlského syrsko-pravoslavného arcibiskupa Nikodéma Daúda Šarafa lze teroristickou skupinu IS vyhnat pouze vojenským násilím. Návrat do Mosúlu nebude jednoduchý, mnoho z křesťanských uprchlíků žije ještě po dvou měsících na ulici. Šaraf řekl, že od začátku pronásledování postrádá pomoc a účast ze strany islámských vůdců: 1400 let přece žili křesťané a muslimové v Iráku společně. To, že islám je náboženství míru, prohlásil arcibiskup za velkou lež. Po dobytí Mosúlu přeměnili bojovníci IS jeho katedrálu na mešitu jako první, ačkoli ji vůbec nepotřebovali. „Udělal to proto, aby nás křesťany pokořili.“ U iráckých křesťanů převládá pocit, že všechno, co se zde dva tisíce let budovalo, bylo marné. Většina ze 60 tisíc syrsko-pravoslavných křesťanů chce v Iráku zůstat, bude-li zde jistota a mír, řekl arcibiskup. Proto je třeba, aby OSN vybudovala ochrannou zónu na pláni Ninive.

Kathnet

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 480 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Tisíce křesťanů pochodovaly v Bangalore na protest proti násilí v Iráku, Sýrii a Africe

„Neděle solidarity“ (14. září 2014) byla pořádána po celém světě na podporu pronásledovaných křesťanů. Podle arcibiskupa z Bangalore mlčení znamená „být spoluviníky těchto násilných činů proti lidskosti“.

Tisíce křesťanů různých denominací pochodovaly v ulicích Bangalore, aby vyjádřily solidaritu s jejich pronásledovanými bratry a sestrami v Iráku, Sýrii a Africe. „Musíme pozvednout naše hlasy,“ řekl místní arcibiskup Mons. Bernard Moras, protože „mlčení tváří v tvář holocaustu, brutálnímu mučení a vraždění znamená být spoluviníky těchto násilných činů proti lidskosti“.

Účastníci „neděle solidarity“ zahájili svůj pochod u indické střední školy sv. Josefa. Pochodu se účastnili katolíci, anglikáni (Church of South India), metodisté, baptisté, letniční, syrští pravoslavní, evangelikálové a další denominace.

Delegace biskupů a křesťanských představitelů předložila guvernérovi Karnataky memorandum, v němž žádá, aby „Indie ostře odsoudila holocaust iráckých křesťanů“.

Podle neoficiálních odhadů bylo doposud zabito asi 170 tisíc lidí. Nicméně v mezinárodních sdělovacích prostředcích nebyly uvedeny všechny únosy, mučení, výbuchy, popravy a nucené konverze křesťanů.

Křesťanští duchovní také apelují na další indické náboženské komunity – hinduisty, muslimy, sikhy, džinisty, buddhisty a pársy –, aby odsoudily pronásledování a zabíjení křesťanů v Iráku, Sýrii a dalších zemích světa.

Asia News

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Dokončení ze str. 1

Císař Karel tak nastoupil vládu v průběhu první světové války. Po celou dobu své vlády usiloval o její ukončení a uzavření míru, ale neúspěšně. Od samého počátku Karel I. chápal svůj úřad jako svatou službu svému lidu. Jeho sociálněpolitická opatření z roku 1917, jako např. zákon na Ochranu nájemníků (28. ledna), vytvoření Ministerstva sociální péče (1. června) či Ministerstva národního zdraví (30. srpen) existují prakticky dodnes. Karlovým hlavním zájmem bylo následování křesťanského poslání i v politických činech. Po válce byl zbaven vlády, nucen odejít do vyhnanství a jeho majetek nástupnické státy zabavily bez náhrady. Císař a král Karel nezneužil státních ani rodinných financí k tomu, aby vytvořil zahraniční konto, ze kterého by mohl pohodlně žít. Nástupnické státy odmítly poskytnout vyhnanému panovníkovi jakoukoli apanáž a rodina se tak dostala do finančních nesnází. Nebylo vyhověno ani jeho žádosti o azyl v nově vzniklém Československu, o který žádal. Proto ve svém vyhnanství na Madeiře (císař měl v této době sedm dětí a císařovna byla znovu těhotná) se musel v zimním období ubytovat v nevyhovujícím, vlhkém domě s plísni na zdech. Když začínala jeho nemoc, nechtěl z finančních důvodů pozvat lékaře, takže se z nachlazení vyvinul zápal plic, na který za velkých bolestí zemřel v sobotu 2. dubna 1922 ve věku 34 let. Pohřben je na Madeiře, v kostele v Nossa Senhora do Monte. Blahoslavený Karel své utrpení obětoval za „své národy“, aby se smířily a našly cestu k sobě. Čechy mu obzvlášť ležely na srdci, modlil se za ně ještě na smrtelné posteli, několik hodin před svou smrtí.

Brzy po smrti císaře Karla začalo úsilí o jeho blahorečení. Za blahoslaveného jej prohlásil v Římě papež Jan Pavel II. dne 3. října 2004. Blahorečení Karla Rakouského provázely v naší vlasti rozpaky, typické pro řadu postav nadnárodní povahy spojených s českými dějinami; teprve v roce 2012 byl zařazen do českého liturgického kalendáře. Jeho památka se slaví 21. října, v den výročí jeho svatby s císařovnou Zitou.

fr. Efrem Jindráček OP

proděkan a vyučující na Filosofické fakultě Papežské univerzity sv. Tomáše Akvinského v Římě

SLOVO KNĚZE

Jedna z věcí, které mi dělají radost, je spolek Nejmenší z nás (<http://nejmensi-znas.cz>). Jde o společenství odborníků, kterým leží na srdci právní ochrana osob před narozením. Než se člověk narodí, rozvíjí se devět měsíců podle vlastního genetického plánu v lůně své matky. Žena je v průběhu těhotenství úzce spjata se svým dítětem. Poskytuje mu ochranu, výživu i kyslík. V před-natálním úseku rozvoje je člověk skutečně nejmenší – jak co do věku, tak svým rozměrem. Ve stadiu zygoty měří člověk jen zlomek milimetru. Přesto však již nejde o buňku mateřského těla, ale o organismus nového lidského jedince s udivujícím dynamickým rozvojem.

Víme, že tito nejmenší z nás jsou v západní společnosti nedostatečně pod ochranou zákona. V mnoha vyspělých zemích (včetně naší) je jim upíráno nezczitelné právo na život. A nejen to. Nejmenší z nás jsou i denně zabíjeni. Děje se tak především umělým potratem, ale též abortivní antikoncepcí a také v souvislosti s umělým oplozováním (likvidace nadbytečných lidských embryí). Jde o skutečnou vážnou a alarmující. Nerespektování přirozeného práva na život se nutně musí obrátit proti společnosti, v které se tak děje. Neúcta k nejmenším z nás znamená i pokles úcty k člověku jako takovému a snadnější pohrdání lidským životem ve všech jeho stádiích.

Tím potřebnější je každá kultivovaná aktivita směřující proti tomuto smrticím trendu. Konference Nejmenší z nás pořádané v Brně stejnojmenným spolkem jsou výborným příspěvkem ke změně současného neutěšeného stavu. Ze znovu objevené důstojnosti člověka před i po narození plyne samozřejmý požadavek ochrany jeho života od okamžiku početí. Kéž roste počet lidí, kterým o ochranu nejmenších jde. Vodítkem nám mohou být Pánova slova: „Dejte si pozor, abyste nepohrdali žádným z těchto maličkých.“ (Mt 18,10) „Cokoli jste udělali pro nejmenšího z těchto mých bratrů, to jste udělali pro mě.“ (Mt 25,40)

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy

EKUMENA

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Foto: <http://2.bp.blogspot.com>

Úvahy ohledně vývoje ekumenismu jsou v posledku úvahami o silách, které dnes v Církvi působí a které lze považovat za schopné vytvářet budoucnost. Uskutečnění církevní jednoty stojí v cestě dvojí: na jedné straně konfesijní šovinismus, který koneckonců netrvá především na pravdě, nýbrž je zaměřen na zvyklost, a protože se upírá na vlastní, trvá především na tom, co je zaměřeno proti druhým. Na druhé straně lhostejnost ohledně víry, která vidí v otázce pravdy překážku, měří jednotu podle účelnosti a dělá z ní svazek vnějších věcí, který v sobě stále nese zárodek nových rozdělení. Pro jednotu je křesťanství víry a věrnosti, které žije víru jako platné rozhodnutí co do obsahu, ale právě proto hledá jednotu, neustále se nechává očišťovat

a prohlubovat a tím pomáhá i druhému na stejné cestě očišťování a prohlubování poznávat společný střed a nalézat se v něm. Je jasné, že oba první postoje jsou člověku bezprostředně mnohem bližší než ten třetí, který má na něho zároveň nejvyšší požadavky a krajně ho zbavuje moci, vyžaduje od něho nevyčerpatelnou trpělivost a ochotu k neustálému očišťování a prohlubování. Avšak křesťanství obecně spočívá ve vítězství nepravděpodobného, na dobrodružství Ducha Svatého, který vyvádí člověka nad něho samého a právě tím ho přivádí k sobě. Protože důvěřujeme této síle Ducha Svatého, proto doufáme v jednotu Církve a dáváme se k dispozici ekumenismu víry.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Koláček SJ

BEZ VĚRNOSTI VLASTNÍ IDENTITĚ JE DIALOG K NIČEMU

Promluva papeže Františka na mezináboženském setkání v Albánii

Víra nám připomíná, že máme-li jediného Stvořitele, jsme také všichni bratři. Náboženská svoboda je baštou proti všem totalitarismům a je zásadním přínosem k lidskému bratrství.

Draží přátelé, mám opravdu velikou radost z tohoto setkání, kterého se účastní představitelé hlavních náboženských vyznání v Albánii. S hlubokou úctou zdravím vás všechny i komunity, které reprezentujete. Je důležité, že jste tady společně. Je to znamení dialogu, který každodenně žijete, ve snaze utvářet vzájemné vztahy bratrství a spolupráce k dobru celé společnosti. Za toto vaše počínání vám děkuji.

Albánie byla smutným svědkem toho, jaké násilí a jaká dramata může způsobit vynucené vyloučení Boha z osobního

i komunitního života. Pokud je ve jménu nějaké ideologie Bůh vyháněn ze společnosti, vede to nakonec k uctívání nových idolů, přičemž velmi záhy ztratí člověk také sebe sama, je pošlapána jeho důstojnost a jsou znásilněna jeho práva. Vy dobře víte, jaká brutalitě může vést upírání svobody svědomí a náboženské svobody a jak toto zranění radikálně ochuzuje lidstvo, které je tak zbavováno naděje i opory ideálů.

Změny, které nastaly v 90. letech minulého století, měly pozitivní efekt také v tom, že byly vytvořeny podmínky

účinné svobody náboženství. To umožnilo každé komunitě oživit tradice, které i přes kruté pronásledování nikdy nezahynuly a umožnily všem, aby na základě vlastního náboženského přesvědčení nabízeli také pozitivní přínos, a to spíše k morální než ekonomické obnově země.

Svatý Jan Pavel II. během své historické návštěvy v Albánii roku 1993 vskutku prohlásil, že „náboženská svoboda... není jen drahocenný Pánův dar těm, kdo mají milost víry: je to dar pro všechny, protože je základní zárukou každého jiného projevu svobody... Nic jiného než právě víra

nám připomíná, že máme-li jediného Stvořitele, jsme také všichni bratři! Náboženská svoboda je baštou proti všem totalitářským a je zásadním přínosem k lidskému bratrství“ (*Poselství k albánskému národu*, 25. dubna 1993).

Nezneužívat Božího jména k páchání násilí

Hned je však třeba dodat, že „pravá náboženská svoboda se vyvíjí pokašením intolerance a sektářství a prosazuje postoje uctivého a konstruktivního dialogu“ (ibid.). Nemůžeme neuznat, že intolerance vůči tomu, kdo má odlišné náboženské přesvědčení, je obzvláště záluďným nepřítelem, který se dnes bohužel vyskytuje v různých regionech světa. Jako věřící musíme obzvláště bdít nad tím, aby se religiozita i etika, žité z přesvědčení a dosvědčované s nadšením, vyjadřovaly vždycky v postojích hodných onoho tajemství, které chceme ctít, a rozhodně odmítaly všechny znetvořené formy náboženské praxe jako nepravdivé, protože nejsou hodné Boha, ani člověka. Autentické náboženství je zdrojem pokoje a nikoli násilí! Nikdo nemůže užívat jména Božího k páchání násilí! Zabíjet ve jménu Boha je obrovské rouhání! Diskriminovat ve jménu Boha je nelidské.

Náboženská svoboda z tohoto hlediska není právo, které může být zaručeno jedině panujícím legislativním systémem, který je rovněž nezbytný, nýbrž obecný prostor, prostředí úcty a spolupráce, které je zapotřebí vytvářet za účasti všech, včetně těch, kteří žádné náboženské přesvědčení nemají. Dovolím si poukázat na dva postoje, které mohou být při prosazování této základní svobody obzvláště užitečné.

Nevytvářet nátlak na druhé

Za prvé to znamená, abychom v každém muži i ženě, včetně těch, kteří nepatří k naší náboženské tradici, spatřovali nikoli soupeře a tím méně nepřátele, nýbrž bratry a sestry. Kdo si je jist vlastními přesvědčeními, nemá zapotřebí se druhému vnucovat a vyvíjet na něho nátlak. Ví, že pravda má svoji vlastní zářivou sílu. Všichni jsme na této zemi poutníky a na této svojí cestě v touze po pravdě a věčnosti nežijeme jako au-

tonomní a soběstačné entity, ani jakožto jednotlivci nebo národnostní, kulturní či sociální skupiny, nýbrž závisíme jedni na druhých a jsme si svěřeni do vzájemné péče. Každá náboženská tradice musí umět zevnitř vydávat počet z existence druhého.

Snažit se o obecné dobro

Druhý postoj spočívá ve snaze o obecné dobro. Kdykoli umožní přílnutí k vlastní náboženské tradici rozmach přesvědčivější, velkodušnější a nezištnější služby

Kdo si je jist vlastními přesvědčeními, nemá zapotřebí se druhému vnucovat a vyvíjet na něho nátlak. Ví, že pravda má svoji vlastní zářivou sílu.

Duccio di Buoninsegna: Kristus před Pilátem (1308–1311). Foto: WikiArt

pro celou společnost, tam je autenticky uplatňována a rozvíjena náboženská svoboda. Ta se pak jeví nejenom jako prostor legitimně nárokováné autonomie, ale také jako určitý potenciál obohacující lidskou rodinu svým postupným uplatňováním. Čím více sloužíme druhým, tím jsme svobodnější!

Podívejme se kolem sebe: jaké jsou potřeby chudých, kolik jen musí naše společnosti ještě objevit cest k širší sociální spravedlnosti, k více inkluzivnímu ekonomickému rozvoji! Kolik jen potřebuje lidský duch k tomu, aby neztratil ze zřetele hluboký smysl životních zkušeností a obnovil naději! V těchto oblastech činnosti mohou muži a ženy inspirovaní hodnotami svých náboženských tradic nabízet významný, ba nenahraditelný vklad. A zároveň je to obzvláště plodné pole mezináboženského dialogu.

Nezrazovat vlastní identitu

Dále bych rád poukázal na jednu věc, která je stále jakýmsi příznakem: relativismus, „všechno je relativní“. V této věci je třeba mít na paměti jeden zřejmý princip: nelze vést dialog, pokud se neodržíme vlastní identity. Bez identity nemůže existovat dialog. Byl by to fantaskní dialog, vzdušný dialog, který je k ničemu. Každý z nás má vlastní náboženskou identitu, které je věrný. Pán ví, jak dějiny vést vpřed. Vycházejme každý ze své vlastní identity, nepředstírejme, že máme nějakou jinou, protože to nikam nevede a ničemu nepomáhá, to by byl relativismus. Spojuje nás cesta života, dobrá vůle vycházet ze svojí identity prokazováním dobra bratřím a sestrám. Prokazováním dobra putujeme společně jako bratři. Každý z nás nabízí druhému svědectví vlastní identity a vede s druhým dialog. Potom může dialog vést až k teologickým otázkám, ale to, co je nejvíce důležité a krásné, je společné putování bez zrazování vlastní identity, bez jejího zastírání a bez přetvářky. Z takového smýšlení máme užitek.

Draží přátelé, vybízím vás, abyste uchovávali a rozvíjeli tradice dobrých vztahů s náboženskými komunitami v Albánii a cítili se sjednoceni ve službách své drahé vlasti. [...] Buďte nadále pro svoji zemi a nejenom pro ni významným možností srdečných vztahů a plodné spolupráce mezi lidmi různých náboženských vyznání. A prosím vás modlete se za mne. Mám to také velmi zapotřebí. Děkuji.

Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)

PŘEDEHRA SYNODY

Jak dnešní rodině hlásat krásu evangelia

Gerard David: Svatba v Káně (cca 1500). Foto: Wikimedia Commons

28. září se ve Vatikánu odehrálo velmi neobvyklé setkání – slet starých lidí. Organizátoři jej zamýšleli jako mezinárodní, z důvodů, které jsou nasnadě, však převládli Italové. Čtyřicet tisíc seniorů a k tomu jejich vnuci a někdy také děti. Atmosféra měla být radostná, což mělo zabezpečit typicky italské show. Pozváno bylo několik někdejších hvězd popkultury, italské dvojčice Vondráčkové nebo Gotta, potvrzující, že v posledních desetiletích tu nekvetla katolická kultura natolik, aby se při podobné akci nemuseli najímat baviči odjinud.

Těžiště setkání však spočívalo ve svědectví starých lidí různých kategorií. Nejčastěji vyprávěli o evangeliu vtěleném do dlouhého rodinného života. Jobovskými tóny zaznělo svědectví iráckého křesťanského páru, vyhnaného z domova islamisty.

Papež mluvil o stáří jako o čase mladosti, v němž Pán Bůh člověka znovu povolává. Připomněl, že stojí za to, učit se od starců moudrosti a životní zkušenosti. Zpočátku mě udivovalo, že papež vybírá

výlučně pozitivní momenty. Žádná pobídka či otazník, i kdyby jen připomínka, že většina babiček na náměstí je také tchyní. Dala se připomenout rozpočtová gerontokracie nebo jiná italská specialita, totiž zadržování potomstva v rodném hnízdě. Nic z toho ovšem nezaznělo. František se rozhodl pro jednoznačně pozitivní tón setkání. Asi udělal dobře. Člověka v určitém věku je už těžké poučovat – i tehdy, kdy mluvím je jeho vrstevník.

K účasti na této akci byl pozván také Benedikt XVI., v němž František spatřuje „vatikánského děda“, ačkoli je dělí sotva devět let. Na vatikánském setkání nicméně chyběl mezi seniory kardinál Walter Kasper. Ukončil působení v Papežské radě pro jednotu křesťanů a vzhledem k tomu, že dovršil osmdesát let, nebude již volit příštího papeže. Přesto se však nedokáže stáhnout z veřejného života, jako například Benedikt, a způsobil tím velké zmatky. Právě on rozpoutal novou diskusi o přijímání pro rozvedené, v posledních měsících ji houževnatě držel a poskytoval

rozhovory na všechny strany. Horší však je, že jakoukoli polemiku se svými názory považuje za agresivní útok nejen na sebe, ale také na papeže, který ho údajně podporuje. Nyní, na začátku synody o rodině, si stále více členů tohoto shromáždění uvědomuje zhoubné následky debaty rozpoutané kardinálem Kasperem. Jsou tedy určité šance, že bude zastavena hned v úvodu synodního zasedání.

Tím spíš, že v poslední době proniklo do médií také prohlášení papeže Františka, který na otázku španělských biskupů na eventuální změnu jasně řekl, že „člověk, který uzavřel manželství před Církví, rozvedl se a uzavřel občanský sňatek, nesmí přistupovat ke svátostem“. „Tak to ustanovil Ježíš Kristus a papež to nemůže změnit,“ řekl Svatý otec během návštěvy ad limina.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk,
redaktor a publicista

Ježíš nezrušil zákon rodiny a přechodu mezi generacemi, ale naplnil jej. Pán založil novou rodinu, v níž nad pokrevními svazky převažuje vztah k němu a plnění vůle Boha Otce. Láska k Ježíši a k Otci však vede k naplnění lásky k rodičům, sourozencům i prarodičům a obnovuje rodinné vztahy mizou evangelia a Ducha Svatého. (papež František)

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Kardinál Iuliu Hossu

Řeckokatolická církev v Rumunsku byla v roce 1948 komunistickým režimem zakázána, její biskupové, kněží i laici přinesli pro víru velké oběti. Jedním z uvězněných biskupů byl i Iuliu Hossu, jehož beatifikace se připravuje.

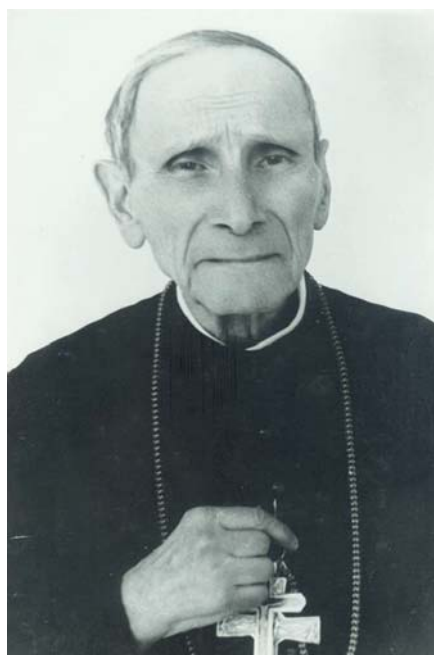
Biskupem diecéze Gherla

Iuliu Hossu se narodil 30. ledna 1885 v Milasul Mare v diecézi Făgăraș a Alba Iulia rodičům Janovi a Viktorii Hossu jako třetí ze šesti chlapců. Jeho otec, řeckokatolický kněz, pocházel z významného sedmihradského rodu, kde několik předků bylo významnými šlechtici a církevními hodnostáři a kněžími řeckokatolické církve. Iuliu vychodil obecnou školu v rodné obci a dále studoval na gymnáziích v Blaji a Targu Mures. Po svém rozhodnutí stát se knězem studoval v kněžském semináři v Cluji a Budapešti, následně na univerzitě ve Vídni a poté byl roku 1904 poslán do Říma. Zde v roce 1906 získal doktorát filosofie, o dva roky později z teologie. 27. března 1910 přijal ve svých 25 letech v Římě kněžské svěcení z rukou Msgr. Vasila Hossu, biskupa diecéze Gherla, který byl jeho strýcem. V následujícím roce dokončil svá studia a odjel do Rumunska.

V letech 1911 až 1914 působil v diecézi Gherla – pracoval jako protokolista, archivář, knihovník a později jako vikář a sekretář biskupa. V roce 1913 byl jmenován profesorem biblických studií Rumunské akademie. V létě 1914 podnikl studijní cestu do Německa a Francie a zúčastnil se jako delegát rumunského episkopátu Mezinárodního eucharistického kongresu v Lurdech. V době první světové války byl povolán do rakousko-uherské armády jako vojenský kaplan a sloužil v pastorační nemocných a raněných rumunsky mluvících vojáků. 21. dubna 1917 ho papež Benedikt XV. jmenoval řeckokatolickým biskupem diecéze Gherla, Armenopoli, Szamos-Újvár, poté, co tento úřad složil jeho strýc. Konsekrován byl ve městě Blaj 4. prosince 1917 arcibiskupem Viktorem Mihaly de Apsa z diecéze Făgăraș a Alba Iulia.

Senátorem, apoštolským administrátorem Maramures, Oradea Mare

Po první světové válce se angažoval také politicky – v prosinci 1918 prosazoval na stotisícovém shromáždění v Alba Iulia připojení Sedmihradska k Rumunsku. Následně se stal také senátorem a angažoval se v otázkách školského zákona

Kardinál Iuliu Hossu

Foto: <http://infocrestin.wordpress.com>

(1924), církevního práva (1928) a ratiifikace konkordátu se Svatým stolicem (1929). Ve své diecézi Gherla usiloval o zklidnění po válce vyostřené národnosti i sociální situace, konsolidaci farností, církevního školství, prohloubení duchovního života kněžstva a laiků, podporoval poutě a katecheze mládeže. V roce 1930 nechal papež Pius XI. přejmenovat biskupství Gherla, Armenopoli, Szamos-Újvár na Cluj-Gherla a die-

cézní sídlo přenést do Cluje. V letech 1930–1931 vykonával Hossu úřad prvního apoštolského administrátora nově zřízené diecéze Maramures, a to až do vysvěcení jejího biskupa Alexandra Rusu v lednu 1931. V září 1936 byl jmenován asistentem Papežského stolce. V letech 1941 až 1947 působil jako apoštolský administrátor diecéze Oradea Mare.

Plivli mu do tváře

V době, kdy byla severní část Sedmihradska připojena k Horthyho Maďarsku, podporoval utlačované, organizoval vydávání jídla pro chudé Rumuny i Židy, protestoval u maďarské vlády proti šovinistickým krokům. Kvůli těmto svým postojům se ocitl v nemilosti maďarských úřadů, musel opustit své biskupské sídlo, teologická akademie v Cluji byla zničena a dvakrát byl dokonce vystaven ataku – bylo na něj vystřeleno, napadl ho dav rozvášněných maďarských mladíků a plivli mu do tváře. Přesto nemlčel – když za druhé světové války probíhaly deportace Židů do vyhlazovacích táborů, protestoval proti tomuto jednání i biskup Hossu a apeloval na kněze, aby Židům aktivně pomáhali: „Obrácíme se na vás, bratři, abyste Židům pomáhali nejenom v myšlenkách, ale také skutky. Dnes nemůže být větší svědectví víry či vlastnictví než pomoc těmto potřebným. Je to ten nejdůležitější náš současný úkol.“

Budu sdílet osud svých bratří

Po druhé světové válce získali s pomocí sovětské armády a bezpečnostních orgánů do svých rukou moc v Rumunsku komunisté – došlo k likvidaci opozičních politiků, abdikaci krále. Součástí jejich represivních opatření bylo také omezit římskokatolickou církev a zcela zlikvidovat řeckokatolickou církev a podřídit

ji pod církev pravoslavnou. Tento scénář byl naplňován v průběhu roku 1948 a dokonán v prosinci, kdy byla řeckokatolická církev rozpuštěna. V rámci těchto opatření byl biskup Hossu přinucen koncem září 1948 opustit svou diecézi a byl mu přikázán pobyt ve vyhrazeném místě a zakázány návštěvy. 28. října byl zatčen a převezen do pracovního tábora v Dragoslavele k dalším řeckokatolickým biskupům. Poté byl převezen do internace v klášteře Căldărușani, kde byli vězněni další řeckokatoličtí kněží, teologové, řeholníci. Od 25. května 1950 do 4. ledna 1955 byl vězněn v jednom z nejtvrděších rumunských kriminálů v Sighetu a podrobován trýznění. V této době mu bylo nabídnuto propuštění, a dokonce biskupský stolec, avšak v pravoslavné církvi, což odmítl. Následně byl převezen s dalšími řeckokatolickými biskupy do internace v Curtea de Arges. Zde byl znovu kontaktován čelnými komunistic-

kými představiteli a bylo mu nabízeno místo metropolitů pravoslavné církve v Moldavii – znovu odmítl, s tím, že je řeckokatolík. O tom, že byl komunistickým režimem v Rumunsku vnímán jako zvlášť „nebezpečný“ odpůrce, svědčí fakt, že i v době zmírnění útlaku církve v 60. letech byl v letech 1964–1970 dále internován v pravoslavných kláštřích Ciorogârla a Căldărușani poblíž Bukurešti. Mohl sloužit mše, přijímat občasných návštěv, ale nemohl opustit klášter. Když se papežský vyslanec Giuseppe Chelli pokoušel vyjednat s rumunskými úřady jeho propuštění, ty určily, že by biskup Hossu mohl odejít do Říma, ale bez možnosti návratu zpět do Rumunska. Biskup tuto možnost odmítl se slovy: „Zůstanu tady, ve své vlasti, uprostřed svého lidu a budu sdílet osud svých bratří – kněží a věřících. Neodejdu odsud.“ V květnu 1970 se jeho zdravotní stav velmi zhoršil, a proto byl převezen

do nemocnice Colentina v Bukurešti, kde 28. května 1970 zemřel. Jeho poslední slova byla: „*Můj boj je u konce, váš pokračuje.*“ Byl pohřben do rodinného hrobu na katolickém hřbitově Bello v Bukurešti. 7. prosince 1982 byly jeho ostatky exhumovány a přeneseny do vlastního hrobu. Přesto, že na dlouhá léta zmizel z veřejného působení, Církev na něj nezapomněla – 28. dubna 1969 jej papež Pavel VI. jmenoval kardinálem *in pectore* (jako první kardinál Rumunska) a veřejně vyhlásil jeho jmenování v roce 1973. Jeho hrob se stal poutním místem mnoha věřících, kteří s nadějí očekávají jeho blahořečení.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

KDO MŮŽE POCHOPIT, POCHOP

Celibát, zdrženlivost pro Boží království

Italský deník *La Repubblica* zveřejnil 13. července článek, v němž Eugenio Scalfari přibližuje svůj další rozhovor s papežem Františkem. Scalfari hovořil s papežem také o celibátu a snaží se navodit dojem, že by stávající praxe mohla být změněna. V reakci na Scalfariho text sepsal kardinál Walter Brandmüller přehlednou apologii celibátu.

Vážený pane dr. Scalfari, ačkoli nemám tu čest znát Vás osobně, chtěl bych se vyjádřit k poznámkám o celibátu, které podle Vaší zprávy publikované 13. července 2014 údajně pronesl papež František (což bylo okamžitě dementováno). Obracím se na Vás jako starý učitel, který 30 let přednášel na univerzitě církevní dějiny, a rád bych Vás seznámil se současným stavem bádání.

Především podotýkám, že celibát v žádném případě není nařízením vymyšleným 900 let po Kristově smrti. O Ježíšových slovech ohledně celibátu nám totiž podávají zprávu evangelia podle Matouše, Marka a Lukáše.

V Matoušově evangeliu (19,29) můžeme číst: „... A každý, kdo opustil domy nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo děti nebo pole pro mé jméno, stokrát víc dostane a bude mít podíl na věčném životě.“

Podobně čteme v Markově evangeliu (10,29): „Amen, pravím vám, není nikoho, kdo opustil dům nebo bratry nebo sestry nebo matku nebo otce nebo děti nebo pole pro mne a pro evangelium, aby nyní, v tomto čase, nedostal spolu s pronásledováním stokrát více...“

Ještě podrobněji nás zpravuje Lukášovo evangelium (18,29n.): „Amen, pravím vám, není nikoho, kdo opustil dům

nebo ženu nebo bratry nebo rodiče nebo děti pro Boží království, aby v tomto čase nedostal mnohokrát víc a v přicházejícím věku život věčný.“

Ježíš tato slova neadresuje velkému zástupu, ale těm, které chce poslat, aby zvěstovali jeho evangelium a příchod Božího království.

Ke splnění tohoto poslání je totiž nutné zbavit se všech pozemských, lidských vazeb. A vzhledem k tomu, že toto radikální odloučení znamená i ztrátu toho, co je pro ostatní samozřejmostí, zaslibuje jim Ježíš bohaté „odškodnění“.

Dnes občas slyšíme námitku, že toto „opuštění všeho“ mělo platit pouze

po dobu zvěstování evangelia a poté se učedníci vrátili ke svým rodinám. Pro to však neexistuje žádný důkaz. Text evangelíí ostatně hovoří o něčem definitivním, když přitom poukazuje na věčný život.

Jelikož evangelia vznikla mezi lety 40 a 70 po Kristu, stavěli by se jejich autoři do nepříznivého světla, kdyby Ježíšovi vkládali do úst slova, která by neodpovídala jejich vlastnímu životu. Ježíš tedy požaduje od těch, jimž dává podíl na svém poslání, aby přijali také jeho způsob života.

Co si však myslet o tom, co píše apoštol Pavel v Prvním listu Korintským (9,1–5): „Nejsem snad svoboděn? Nejsem apoštol? ... Což nemáme právo přijímat od vás jídlo a pití? Nemáme právo brát s sebou věřící ženu, tak jako ostatní apoštolové i bratři Páně i Petr? To snad jen já a Barnabáš jsme povinni vydělávat si na živobytí?“ Neznamena to, že apoštolové cestovali společně se svými manželkami?

Zde však musíme být opatrní. V apoštolových řečnických otázkách jde o právo hlasatele evangelia žít na náklady církevní obce a totéž platí i pro jeho doprovod. Otázkou ovšem je, kdo tento doprovod tvořil. Řecký termín „ἀδελφὴν γυναῖκα“ (*adelfén gynaika*) je nutno vysvětlit. *Adelfé* znamená sestra. Zde označuje sestru ve víře, křesťanku, zatímco *gyné* může označovat obecně ženu, pannu, manželku, nevěstu – zkrátka ženskou bytost. Nelze tím dokázat, že apoštolové měli s sebou manželky. Kdyby tomu tak bylo, pak by bylo nepochopitelné, proč je v textu řeč výlučně o *adelfé* = o sestře, křesťance. Při vstupu do kruhu Ježíšových učedníků totiž apoštol manželku opustil.

Správněji tento text pochopíme spíše tehdy, když si připomeneme osmou kapitolu Lukášova evangelia, kde se píše: „Bylo s ním dvanáct učedníků a některé ženy, uzdravené od zlých duchů a nemocí: Marie, zvaná Magdalská, z níž vyhnal sedm démonů, Jana, žena Herodova správce Chuzy, Zuzana a mnohé jiné, které se o ně ze svých prostředků staraly.“ Je tedy logické předpokládat, že apoštolové později i v tomto následovali Ježíšův příklad.

Kromě toho je třeba poukázat na to, že celibát důrazně doporučoval apoštol Pavel (1 Kor 7,29nn.) – „Chci říci, bratři,

toto: Lhůta je krátká. Proto ti, kdo mají ženy, ať jsou, jako by je neměli...“ A dále: „Svobodný se stará o věci Páně, jak by se líbil Bohu, ale ženatý se stará o světské věci, jak by se zalíbil ženě, a je rozpolcen.“

Je zjevnou skutečností, že Pavel těmito slovy apeluje především na biskupy a kněze. Navíc i on sám uskutečňoval tento ideál.

Kněžské svěcení. Foto: Flickr, Catholic Church England and Wales © Mazur/catholicnews.org.uk (CC BY-NC-SA 2.0)

Kněz z moci svátosti svěcení učí, vede a posvěcuje „in persona Christi“. Proto také přijímá Kristův způsob života.

Někteří jako důkaz toho, že Pavel a potažmo Církev v apoštolské době celibát neznali, uvádějí listy Timoteovi a Titovi, tzv. pastorační epištoly. V 1. listu Timoteovi (3,2) se skutečně hovoří o ženatém biskupovi. Původní řecký text se často překládá takto: „biskup má být jedné ženy manžel“ a je to chápáno jako nařízení. Nicméně zde postačují i skromné základy řečtiny, abychom text přeložili správně: „Nuže, biskup má být bezúhonný, jen jednou ženatý (= jedné ženy manžel!), střídavý, rozvázný...“ Podobně čteme v listu Titovi: „Starší (= kněží, bis-

kupové)... mají být lidé bezúhonní, jen jednou ženatí.“

Tím se mělo vyloučit, že by muž vysvěcený na biskupa či kněze uzavřel po smrti své manželky druhý sňatek (postupná bigamie). Nehledě na to, že obecně ve společnosti nebylo dobře přijímáno, když vdovec uzavřel nové manželství. Proto se v Církvi objevila myšlenka, že by takový člověk nemohl nikterak zaručit svou střídmost, která se od biskupa a kněze očekávala.

Praxe poapoštolské církve

Původní podoba celibátu tedy spočívala v tom, že muž vysvěcený na kněze či biskupa sice nadále vedl rodinný život, avšak v manželském obcování již nepokračoval. Tomu odpovídá i skutečnost, že přednostně byli svěceni starší muži.

O tom, že se jedná o starou, posvátnou a až k apoštolům sahající tradici, svědčí díla církevních autorů, jako byl Klement Alexandrijský a severoafrický Tertullian, kteří žili kolem roku 200. Svědectví o veliké úctě k celibátu, kterou obecně křesťané chovali, nalezneme v řadě poučných spisů o apoštolech – jsou to takzvané apokryfní skutky apoštolů, které vznikly ještě ve 2. století a byly značně rozšířeny.

Literární svědectví o zdrženlivosti kleriků pocházející z následujícího 3. století, jsou početnější a konkrétnější, a to zejména na Východě. Takto například zní odstavec z takzvané syrské Didaskalie: „Biskup musí být před vysvěcením prověřen, zda je cudný a zda vychoval své děti v bázni Boží.“ Velký teolog Origenes z Alexandrie († 253) rovněž zná povinný celibát, který v různých spisech teologicky odůvodňuje a vysvětluje.

Samozřejmě by bylo možno uvést další důkazy, k tomu však zde není prostor.

První uzákonění celibátu

První zákonnou podobu dal této praxi opírající se o apoštolskou tradici koncil v Illiberis/Elviře roku 305/6. V kánonu 33 tento koncil zakazuje biskupům, kněžím, jáhnům a všem duchovním manželský styk se ženami a plození dětí. To znamená, že tehdy byla manželská zdrženlivost považována za slučitelnou s rodinným životem.

Papež svatý Lev Veliký kolem roku 450 píše, že vysvěcení muži nemají své manželky zapuzovat. Měli zůstat spolu, ale „tak, jako by se neměli“ – jak napsal Pavel v 1. listu Korintským 7,29.

Posléze se stále více přecházelo k tomu, že byli svěcení již jen neženatí muži, a pak následovaly středověké právní předpisy, pro které byl samozřejmostí neženatý a v celibátu žijící kněz a biskup. Není nijak překvapivé, že se vždy a všude nežilo zcela věrně v souladu s těmito kanonickými předpisy. Dodržování celibátu mělo v průběhu staletí své výšiny i propady.

Jsou známy ostré spory z doby takzvané gregoriánské reformy v 11. století, kdy byla Církev zejména v Německu a Francii natolik rozdělena, že například pasovský biskup Altmann byl násilím vyhnán ze své diecéze duchovenstvem, které nebylo ochotno dodržovat celibát.

Ve Francii údajně papežští legáti nahlédli na dodržování celibátu a hrozili smrtí. Opat svatý Walter z Pontoise byl na jedné pařížské synodě zbit protireformními biskupy a uvržen do vězení. Nakonec se však reforma prosadila a přinesla nové oživení náboženského života. Je pozoruhodné, že zpochybňování a pohrdání celibátem šlo v minulosti vždy ruku v ruce s dalšími příznaky duchovního úpadku, zatímco období náboženského rozkvětu a kulturní obnovy byla charakterizována svědomitým dodržováním celibátu.

Není těžké vyvodit z těchto historických pozorování důsledky pro naši současnou krizovou situaci.

Problém východní církve

Zbývají ještě dvě často kladené otázky: Existuje celibátní praxe katolické církve byzantského a východního obřadu, která sice vyžaduje celibát od biskupů a mnichů, nikoli však od kněží, pokud se oženili před vysvěcením. Někteří lidé se tedy ptají, zda by se takto nemohlo postupovat i v latinské církvi na Západě.

Je třeba nejprve předeslat, že apoštolská praxe závazného celibátu byla zdůrazňována zejména na Východě. Teprve na koncili v roce 691 v takzvaném *Quinisextum* či *Trullanum* došlo v důsledku všeobecného náboženského, kulturní-

ho a politického úpadku byzantské říše k rozchodu s apoštolskou tradicí. Koncil, na němž měl rozhodující vliv císař, jenž chtěl novými právními předpisy navodit spořádané poměry, nicméně nikdy nebyl papeži uznán. Teprve od té doby se datuje tato praxe východní církve.

Když se během následného vývoje od 16. a 17. století několik pravoslavných církví oddělených od Říma znovu sjednotilo se západní církví, vyvstal před Římem problém, jak se vypořádat s ženatými kněžími těchto církví. Kvůli zachování jednoty Církve příslušní papežové rozhodli, že nebudou od těchto kněží vyžadovat změnu jejich způsobu života.

Foto: <http://live.stlyouth.org>

Výjimky v naší době

Obdobně je zdůvodňován dispens od celibátu jednotlivých protestantských pastorařů, kteří od dob Pia XII. konvertovali ke katolické církvi a přáli si být vysvěceni na kněze.

Toto nařízení bylo nedávno Benediktem XVI. aplikováno na řadu anglikánských kněží, kteří si na základě apoštolské konstituce „*Anglicanorum Coetibus*“ přáli vstoupit do mateřské katolické církve.

Touto mimořádnou vstřícností Církev oceňuje jejich často dlouhou a bolestnou cestu, na jejímž konci dojde k jejich konverzi, kdy se zároveň v zájmu pravdy vzdají své předchozí materiální základny. Tato výjimečná opatření jsou ospravedlněna velikým dobrem, kterým je jednota Církve.

Závazná tradice?

Bez ohledu na takovéto výjimečné případy se jistě objeví zásadní otázka, zda si Církev v zásadě vůbec může dovolit vzdát se nezpochybnitelně apoštolské tradice.

Tato možnost je stále znovu probírána. Někteří lidé se domnívají, že ač tuto změnu nemůže provést žádný dílčí církevní orgán, mohl by ji snad realizovat všeobecný koncil. A pokud ne pro celou Církev, tak by příkaz celibátu mohl být alespoň v některých oblastech zmírněn, nebo dokonce zrušen. To, co se dnes zdá ještě nemožné, by se zítra mohlo stát realitou.

Zde je však nutno znovu připomenout závaznost apoštolských tradic. K tomu by mohlo pomoci, zda by bylo možné rozhodnutím koncilu zrušit například svěcení neděle, které je biblicky mnohem méně podloženo než celibát.

Na závěr mi dovoluť myšlenku s výhledem do budoucna:

Je-li prokazatelným historickým poznatkem, že všechny církevní reformy hodné toho jména vyrůstají z hlubšího poznání víry Církve, pak bude i současné odmítání celibátu překonáno novým a hlubším pochopením podstaty kněžství. Čím jasněji budeme učit a chápat, že kněžství Církve není služebnou funkcí, která by byla vykonávána z pověření církevní obce, nýbrž spočívá v tom, že kněz z moci svátosti svěcení učí, vede a posvěcuje „*in persona Christi*“, pak znovu pochopíme, že také přijímá Kristův způsob života. Takto pochopené a žité kněžství se znovu projeví jako síla schopná přitahovat elitu mládeže.

Celibát stejně jako panenství pro Boží království ostatně vždy zůstanou pro světské pojetí života pohoršením. Vždyť i sám Ježíš řekl: „Kdo to může pochopit, pochop.“

S požeňáním

Walter kardinál Brandmüller

<http://kath.net>

Překlad Pavel Štíčka

Walter kardinál Brandmüller (*1929), německý církevní historik, bývalý předseda Papežského výboru historických věd

POHLED NA LITURGII

Důležitost rituálu

Když se podíváme na britský učený svět, je pozoruhodnou skutečností, již dosud nebyla věnována taková pozornost, jakou by si zasloužila, že jak katoličtí, tak anglikánští sociální antropologové a sociologové mají tendenci, a to spíše z hlediska svých vlastních oborů než prostě kvůli svým osobním preferencím, zaujímat jaksi negativní postoj k liturgické reformě poloviny 20. století, která měla tak výrazný vliv na obě společenství. Mají sklon si myslet, že v širších liniích odklonu od tradiční liturgie se možná reforma, pokud jde o některé její charakteristické důrazy, zakládá na chybě – nikoli chybě v učení, ale selhání lidské rozvahy.

„Kult volby“

Jazyk autorů, jímž se budu zabývat, není snadný, mohli bychom tedy snad začít relativně mírně textem, který napsal jeden anglikánský sociolog, jehož poznámky jsou však velice trefné, pokud jde o katolickou liturgickou praxi v dnešní západní Církvi. Profesor David Martin z London School of Economics v díle *Two Critiques on Spontaneity* útočí na to, co nazývá „lidovou lokální herezi“ onoho „kultu volby“, který se rozhoduje proti řádu pravidel a rolí ve jménu spontánnosti, kdekoli je to možné.¹ I když tento „kult“ má některé úctyhodné zdroje – zmiňuje náboženské pojmy svědomí a osobního rozhodování a mravní ideje politické svobody a existenciální autentičnosti, a rovněž romantickou představu génia a psychoanalytickou myšlenku autonomie – strom, který z těchto kořenů vyrůstá, zakrnel a zdeformoval se. V zásadě se zdůraznila jedna pravda, nebo jeden soubor pravd, na úkor komplementárních pravd, jež jsou jejich nezbytným protipólem. Výsledkem je nebezpečná a ničivá nerovnováha.

Přecenění spontánnosti

Libertariáni, kteří zdůrazňují spontánnost – a Martin vysvětluje, že tito lidé nepůsobí jen v občanské společnosti, ale i v církevním společenství, a to zejména v bohoslužbě – ignorují nezbytné předpoklady svobody v určitém řádu stabilních pravidel a definovaných rolí, které, řečeno kantovským jazykem, představují společenské *a priori* osobní identity, jež je nutnou podmínkou této svobody. Stoupenci extrémního personalismu si ve svém odporu k institucím podřezávají

Foto: <http://vultus.sblogs.org>

větev, na níž sedí. „Institute“ v různých významech toho slova jsou potřebné, mají-li osoby s definovaným pocitem identity vůbec existovat. Když je všechno řečeno a uděláno, není člověk tak bezkontextový jako anděl, byť třeba není natolik vázán kontextem jako zvíře. To je tedy *pevně daná* vlastnost svobody, kterou ignorují fanatičtí přívrženci spontánnosti, a sem musíme zahrnout i liturgické obháje mnohočetné volby, nekonečného přizpůsobování a improvizovaných zásahů předsedajícího pro navázání svobodného souznění s jinými.

Pro tyto libertariány „noumenální já [Martin má na mysli skryté neboli esenciální ‚já‘] je již plně empirické potence.

Důležitou roli v liturgickém slavení hraje rituál a jeho vztah ke kultuře. Správné uchopení této problematiky v liturgické reformě znemožnil nedostatek potřebných sociologických nástrojů.

Tradiční způsoby jsou pouhé automatické přenosy: každý člověk musí začít znovu od začátku.“² V kritice, kterou Martin odmítá, se na tradiční církve (tj. církve s tradiční bohoslužbou) pohlíží tak, že odvádějí nutkání k autenticitě do „zanesených kanálů odcizené tradice a shora vnucených forem“. Jejich „přijaté rituály“ a „automatická opakování“ jsou „zamrzlými ikonami svobody, příběhy, jež byly zbaveny dynamiky“. O tom, čím by přívrženci spontánnosti tyto věci nahradili, Martin kousavě píše jako o „totálním a snadném ponoření se do Všeho“. Varuje, že „naprostá bezprostřednost vede k naprosté relativitě.“ Kde se na každou vybranou zkušenost bez rozdílu pohlíží jako na stejně cennou, tam lze každou obdobně popsat jako stejně bezcennou.³

Potřeba pravidel

Martin píše jako sociolog, a proto trvá na imperativní potřebě chránit kázeň, zvyky, kontinuitu, to pevně situované a důvěrně známé, to vymezené a konkrétní, pravidla, role a vztahy. Pravidlo, jak ho chápe, označuje „existenci pravidelnosti“: něco, co člověku umožňuje předvídat a jednat. Předvídat, jednat, vědět, kde a kým jste, závisí na náležitě existenci pravidel. Jejich stabilita a definovanost vytváří duševní zdraví, právě tak jako správně vykonávaná autorita a hierarchie jsou nezbytné k tomu, aby vzkvétalo sociální zdraví, jež Písmo nazývá „spravedlností“. Bez pravidel by tu bylo jen to, co Martin označuje jako „jednorozměrné rozhodování sobě rovných“, zákon džungle.⁴

Ideologie osobního prožitku

Martin považuje pojmy smysluplného vztahu a významného osobního setkání za naprosto nic neříkající, pokud se

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

pokládají za základy, na nichž se má zakládat život skupin lidí nebo dokonce jednotlivců. Proč? Protože jsou prakticky bezobsažné. „Člověk hledá něco osobně význačného, co [ale] nic neoznačuje.“ Ideologie osobního prožitku, v jejímž jménu se odmítají tradiční formy, včetně tradičních liturgických rituů, je „doslova sebezničující“, neboť od určitého bodu důraz na přímý prožitek zmenšuje samotnou možnost vůbec něco prožít. Liturgie, která trvá na vyjadřování prožitku, konkrétního sebepochopení bezprostřední skupiny, jež ji uskutečňuje, je velice omezující, zejména pokud jde o prožitek.

Osvícení evangelia prožitkem závisí podle Martina na opakování a rituálu. Jak říká: „To, co se dělá při opakování a provádí při rituálu, poskytuje nezbytný podklad návyku, na jehož základě se stává možným prožitek.“⁵ A s odvoláním na literárního kritika George Steinera⁶ se táže, co musí pro civilizaci znamenat, když slyší opakování evangelií znovu a znovu v ústředních obřadech Církve. Nejenže tedy opakování a rituál nelze stavět do protikladu k autentické identitě. Více než to, jejich protiváhou není ani kreativita. Jak píše Martin: „Nejkratší cestou ke kreativě je navykout si na technické výrazové prostředky a stále se ponořovat do historického kontextu.“⁷ A v odvážném přirovnání ke Vtělení

Rituál je především dílo milosti, propůjčení transcendence, které sice využívá ke svému uskutečnění lidských zprostředkovatelů, ale v tomto zprostředkování nespočívá.

božského Slova uzavírá: „Ti, kdo přijali podmínky omezení svobody, zjišťují, že se ocitli při zázračném narození, omezeném časově a místně, plně lidském, před nímž si i andělé zastírají tvář.“⁸

Maximalizace aktivní účasti

Úplnější výklad ve formě katolického protějšku Martinovy kritiky je *Sociology and Liturgy* Kierana Flanagana, který spojuje angloamerickou sociologickou tradici s německojazyčnou teologií Josepha Ratzingera a Hanse Urse von Balthasara.⁹ Flanagan, Ir, docent sociologie na Bristolské univerzitě, odmítá to, co považuje za dohodu praktických liturgistů, kteří favorizují maximalizaci aktivní účasti, jež má dát rituálu demokratický charakter, a chtějí liturgické symboly a počínání co nejjednodušší a nejsrozumitelnější. Flanagan naopak

zdůrazňuje obřadné, formální a alegorické vlastnosti rituálu i to, co nazývá jeho „nejednoznačností“, a označuje pastoračně-liturgický konsensus suše jako „sociologicky pomýlený“. Tento konsensus ignoruje otázku, „jak se kultura přizpůsobuje a využívá v provádění rituálu, který hlásá odlišné svědectví.“¹⁰ Flanagan zdůrazňuje funkce obřadnosti, nejasnost symbolů, složitost počínání a přednosti krásy a posvátnosti, které dávají společenské formě rituálu odlišné zabarvení, a souhlasí s Martinem, když odsuzuje „nárůst obřadů přátelských ke spotřebitelům a poptávky po uvolněných a nedbalých ‚happy-clappy‘ akcích plných vzájemných setkání a potřásání rukama. Ty trivializují společenskou stránku, zneumožňují chápat dění v hlubším významu a bruslí na velmi tenkém ledě, když zpochybňují veškerou pozornost vůči nebezpečí, úžasu a zbožné úctě. Jsou to rituály bezprostřednosti, které si žádají okamžité teologické výsledky.“¹¹

Evangelizační moc liturgie

„Liberální“ liturgisté ve skutečnosti demontují celou posvátnou nadstavbu, jíž mají obřady sloužit.

Zjevná silná teologická stránka těchto pastoračně liturgických přístupů spočívá v pojmu misijního významu vhodně přizpůsobených obřadů, poznamenává Flanagan. Před více než stoletím také Dom Guéranger mluvil o evangelizační moci liturgie, chápal ji ale jako vyjádřenou nepřímou v její duchovní krásě. Nyní se však má vyjadřovat přímo ve vědomém otevírání se Církve světu. Bohužel, vysvětluje Flanagan, toto „vydává Církev škole sociologického myšlení, která považuje rituály za společenské konstrukce vytvořené tak, aby vyjadřovaly a zrcadlily ideologické pocity doby.“¹² Výsledkem je to, že se na rituál začíná pohlížet jako na projekci dispozic aktérů účastnících se aktu bohoslužby víc než za prvé a především na dílo milosti, propůjčení transcendence, které (jistěže) využívá ke svému uskutečnění lidských zprostředkovatelů, ale v tomto zprostředkování, jako u Pelagia, nespočívá. Naopak ve prospěch rituálu svědčí fakt, že vlastnost návyku (jedno z Martinových oblíbených slov) obdařuje liturgické dění

„osvobozením, absencí obav o důvěryhodnost toho, co vyjadřuje“.

Kulturní praxe

Podle Flanaganova názoru se Druhý vatikánský koncil, pokud jde o historii sociologie, prostě konal příliš brzy. Při zpětném pohledu na revizionistickou fázi liturgického hnutí v době mezi 2. světovou válkou a koncilem a na následnou reformu píše:

„Teologie do svého přístupu k liturgii zavedla pojem kulturní praxe, ale nezapomněla sociologické nástroje, s jejichž pomocí by bylo možné to sledovat a chápat. Vztah rituálu ke kultuře byl mnohem nejednoznačnější a složitější, než se v době koncilu chápalo. Otázka významu sociálního aspektu vzešla z teologického úsilí o obnovu liturgické formy – nikoli ze sociologie. Teprve nedávno se objevila forma sociologie, která může nabídnout prostředek chápání liturgických dějů způsobem, který je kompatibilní s jejich teologickým základem.“¹³

Opoždění sociologie

Hlavní sociologické školy, které byly „k dispozici“ při zahájení koncilu, byly škola pozitivistická, empiristická a funkcionalistická. Důraz německého filozofa metody z konce 19. století Wilhelma Diltheye na odlišný charakter kulturních věd (*Geisteswissenschaften*) ovlivnil so-

ciologii teprve v průběhu 60. a 70. let 20. století, když si sociologové začali uvědomovat nutnost sociologické *imaginace*, mají-li zachytit význam společenských forem pro ty lidské subjekty, které v nich a s nimi žijí. Konečně se začali ptát sami sebe, jak úspěšné jsou hodnotové systémy, které nyní byly brány vážně, přestože nebo zvláště tehdy, když byly náboženské, ve svém kulturním vyjádření. Ale běda, pro sociology, kteří měli být užiteční soudobým liturgickým reformátorům, už bylo příliš pozdě. V roce 1975 byla rozpuštěna pokoncilová komise *Consilium ad exsequendam Constitutionem de Sacra Liturgia*, která se začlenila do Kongregace pro bohoslužbu, a tento rok se víceméně kryje se skutečným bodem obratu v antropologii náboženství, neboť nové myšlenkové školy začaly zdůrazňovat smysl, nikoli vysvětlování, to neracionální stejně jako to racionální, a transformativní moc rituálu: to všechno vedlo k novému respektu k formálnímu, ceremoniálnímu uspořádání ritu, tedy k téže věci, kterou avantgardní liturgisté nejdříve nesnášeli a sama liturgická reforma ji zachovala jen ve velmi osekané podobě. Když se Yeatsově řečnické otázce, „z čeho jiného než ze *zvyku* a ceremoniálu se rodí nevinnost a krása?“¹⁴, přestalo rozumět v Církvi, chopili se jí akademici. A Flanagan podotýká (byť opatrně), že následně špatné provádění modernizace

ritu urychlilo úpadek tradičních církví, včetně jeho vlastní.

Aidan Nichols OP
z knihy *Looking at the Liturgy: A Critical View of Its Contemporary Form*
Přeložila Lucie Cekotová
(Redakčně upraveno, mezititulky redakce)
vydal Ignatius Press
<http://www.ignatius.com>

Fr. Aidan Nichols OP (*1948), dominikánský kněz a teolog, působil na univerzitách v Oxfordu, Edinburghu, Cambridge a na Angelicu v Římě

Poznámky

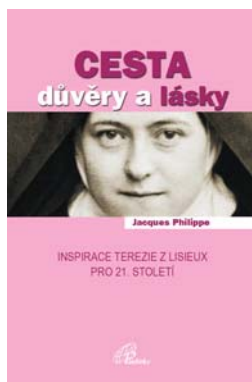
- ¹ D. Martin, *Two Critiques of Spontaneity* (London 1973), 1.
- ² Tamtéž, 3.
- ³ Tamtéž, 4–5.
- ⁴ Tamtéž, 9.
- ⁵ Tamtéž, 12–13.
- ⁶ G. Steiner, *Bluebeard's Castle* (London 1971).
- ⁷ Martin, *Two Critiques*, 13.
- ⁸ Tamtéž, 18.
- ⁹ K. Flanagan, *Sociology and Liturgy: Re-presentations of the Holy* (London 1991).
- ¹⁰ Tamtéž, 8.
- ¹¹ Tamtéž, 13.
- ¹² Tamtéž, 14.
- ¹³ Tamtéž, 10.
- ¹⁴ W. B. Yeats (1865–1939), *A Prayer for My Daughter* (pozn. překl.)

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Anna Bissiová: Všemocné emoce? *Jak poznat a zvládat vlastní emoce*

Zkušená psycholožka objasňuje původ různorodých emocí, které se v nás ozývají, a pokazuje na to, jak důležitou roli plní emoce v lidském životě. Učí nás, jak jim porozumět a naučit se s nimi žít. Brož., 224 str., 235 Kč

Jacques Philippe: Cesta důvěry a lásky. *Inspirace Terezie z Lisieux pro 21. století*

Na mnoha příkladech ze života světice je ukázáno, že některá její vnuknutí jsou cenná i dnes, zejména ve chvílích obtíží a zkoušek. Brož., 160 str., 179 Kč

Kardinální ctnosti

Čtyři nové záložky (Mírnost, Statečnost, Moudrost, Spravedlnost) doplňují již dříve vydané tři záložky s teologálními ctnostmi (Věra, Naděje, Láska). Každá obsahuje definici ctnosti podle katechismu, biblické úryvky a z druhé strany modlitbu. 4 Kč á 1 ks

ŽIVOT OTEVŘENÝ BOŽÍ LÁSCĚ

Pastýřský list Mons. Jana Graubnera k závěru Roku rodiny

Drazí bratři a sestry, v Roce rodiny jsme se několikrát pokusili společně se zamyslet nad důležitými otázkami rodiny. Jsem rád, že jste živě reagovali na některé podněty, že jste se také pokusili o konkrétní kroky k pozvednutí vaší křesťanské rodiny. To je povzbuzením i pro mě. Když vidím, že se o pozvednutí rodiny snažíme společně, věřím, že se nám společně podaří přispět k ozdravení rodin, na nichž je závislá budoucnost Církve i společnosti.

Svatost lásky

Ukázali jsme si, že manželství není jen nějaká obyčejná věc, ale že je to společná cesta ke svatosti, ke společnému štěstí bez konce v nebi. Modlitba nás otevírá pro Boha a Boží láska, kterou si navzájem darujeme, umožňuje zkušenost štěstí z Boží blízkosti. Naopak k největší katastrofě lidských dějin došlo, když člověk neposlechl Boha, ba jednal, jako by Boha nebylo, jako by ho nepotřeboval. Sám si začal hrát na Boha, který rozhoduje o dobru a zlu.

Život bez Boha se stal životem bez lásky a bez naděje. Přijaté Boží milosrdenství však přináší odpuštění a novou naději. Život se zmrtyvchvstalým Kristem dává účast na vítězství, jak jsme zakusili v době velikonoční. Pak jsme poznali, že kdo má Ducha Svatého, miluje, tedy zachovává přikázání lásky k Bohu a bližnímu. Svátost manželství je svatostí lásky. Jako manželé máte vlastní stavovské poslání: být zvláštními strážci lásky v Církvi a ve společnosti. Život otevřený Boží lásce je náročný, protože vyžaduje zapření sebe, ale je nádherný a přináší uzdravení světa.

Odmítání manželského slibu

Někdy se lidé ptají: Nestačí nám lidská láska ke společnému štěstí i bez svatby? Lidé, kteří se nechtějí zavázat manželským slibem, jako by říkali: *Budu s tebou tak dlouho, dokud se mi budeš líbit a dokud mě budeš bavit, dělat mě šťast-*

ným. Pak tě jako nepotřebného opustím, protože mi nejde o tebe, ale o mě. O Boží požehnání k manželství nestojím, protože spoléhám jen na sebe. Dokud se takoví lidé neobrátní znovu k Bohu, nemají právo na odpuštění ve zpovědi a na svaté přijímání. Vám, kteří jste se kdysi vydali takovou cestou, nabízím Boží pomoc a požehnání Vašemu společnému životu skrze svátost manželství, kterou můžete přijmout i dodatečně.

Úmyslný potrat

Většina lidí ví, že úmyslný potrat je těžkým hříchem vraždy nevinného člověka, který se ještě nenarodil. Je třeba však připomenout, že nezáleží na způsobu potratu, že použití dnes státem schválené „po-

Manželství je společná cesta ke svatosti. Boží láska, kterou si v manželství navzájem darujeme, umožňuje zakoušet štěstí z Boží blízkosti.

tratové pilulky“ je stejnou vraždou jako chirurgický potrat. Každý lékař, který pilulku předepíše, žena, která ji použije, ale i všichni, kteří ji k tomu nutí, jsou stejně jako při chirurgickém potratu vyloučeni z přijímání svátostí, dokud nedosáhnou zrušení trestu. Těm z vás, které stihl tento trest a chcete se smířit s Bohem, může poradit každý zpovědník.

Antikoncepce

Někteří si myslí, že se ubrání potratům tak, že budou používat antikoncepci. Svátý Jan Pavel II. píše: *Antikoncepce a potrat jsou v morálním smyslu naprosto rozdílná zla. Jedno popírá neporušenou pravdu sexuálního aktu jako vlastního vyjádření manželské lásky, druhé pak ničí život člověka. To první odporuje ctnosti manželské čistoty, to druhé ctnosti sprá-*

vedlnosti a ve skutečnosti přestupuje přikázání „nezabiješ“. (Evangelium vitae, 13)

Umělé oplodnění

Velkou bolestí je pro manžely situace, kdy nemohou mít děti. Oplodnění ve zkumavce však není z mravního pohledu správným řešením. Dnes už existuje skutečná léčba neplodnosti. V každém církevním centru pro rodinu dostanete kontakt na odborníky, kteří léčí manželskou neplodnost, ale i na ty, kteří učí přirozeným metodám regulace porodnosti.

Homosexuální svazky

Někteří prosazují manželství dvou mužů nebo dvou žen. Takové manželství není možné nikdy, protože nemůže být otevřeno přirozenému plazení dětí. Někteří se snaží změnit pohlaví. To ve skutečnosti nejde, protože pohlaví neurčují jen pohlavní orgány, ale mužskostí nebo ženskostí je poznamenána každá buňka v těle. Kdybychom toto chtěli měnit, museli bychom se podruhé narodit.

Boj na cestě ke svatosti

Drazí bratři a sestry, vím, že tato témata jsou velmi náročná. Přesto je mou povinností to všem jasně říct. Kdybych vám zamlčel tak důležité pravdy, byl bych špatným biskupem. Pravdu musíme říkat, i když není příjemná. Toužíme přece po věčné spáse. Manželství vidíme jako společnou cestu ke svatosti. Na cestě svatosti čeká každého boj s Božím nepřitelem i s vlastní slabostí. Jestliže jsem v prvním listě k Roku rodiny vyzval, abychom se v každé rodině pokusili udělat aspoň malý krůček na cestě ke společné modlitbě, dnes vás prosím, abyste poctivě přemýšleli před Boží tváří o těch zmíněných tématech, která se vás týkají. Začněte hledat cestu k pochopení a přijetí Božího pozvání na cestu ke svatosti, která se týká celého člověka a celého života, nejen našich zbožných citů. Mějte odvalu vyhledat dobrou duchovní radu a dělat postupně krůčky k nalezení

harmonie vlastního života s Božím plánem. Změna bude tím těžší, čím víc nás ovlivňuje společnost, která se hrdě nazývá ateistickou, tedy odmítající Boha, či nepočítající s Bohem. Do této společnosti nás Bůh poslal ne proto, abychom s ní splynuli, ale abychom v ní byli světlem a solí. Nejprve musíme důvěřovat Bohu víc než vlastním názorům přejatým ze světa. Pak můžeme být nástrojem Božího působení, praktickým příkladem člověka žijícího s Bohem v krásném

a šťastném přátelství. Nic se nebojme. Mučedníci, kteří vydávali svědectví Kristu vlastní krví v dějinách i v současnosti, to měli těžší.

Modleme se za sebe navzájem, abychom uměli slyšet Boží volání a také se Bohem nechali vést. Modleme se zvláště za ty, pro které je poslechnutí Boha mimořádně těžké. Modleme se za synodu biskupů o rodině, kterou dnes (5. října, pozn. red.) zahajuje papež František. Já tam zastupuji české biskupy a denně se

za vás modlím. Čím více se vás k modlitbě přidá, tím více vyprosíme. Pán Ježíš přece slíbil: *Jestliže se shodnou na zemi dva z vás na jakékoli věci a budou o ni prosit, dostanou ji od mého nebeského Otce.* (Mt 18,19)

Všem vyprošuje světlo a sílu Božího Ducha a všem ze srdce žehná

arcibiskup Jan

ACO 2014/08

(Mezititulky redakce)

Jak to vidí Michaela Freiová

Ceterum autem censeo...

Je opravdu nutné „vrážet“ veřejné peníze hlavně do kolektivních institucí? Nezasloužily by si rodiny dostat do ruky citelnou část těch peněz, které společnosti šetří tím, že kolektivní instituce nevyužívají?

Komory českého parlamentu se střetly nad návrhem zákona o dětských skupinách (vyhrála sněmovna). Návrh tohoto zákona vznikl víceméně z nouze: populační mikroboom, který už ale končí, přivedl mnoho rodičů do úzkých, protože nemohou svoje děti umístit do školky.

Někdejší ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas přišel s myšlenkou, aby se zavedly i jiné, volnější formy péče o předškolní děti, vedené soukromníky, zájmovými sdruženími, prostě nikoli státem; ty by řešily problém „hlídání“ potomků v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání. Takhle iniciativa se rozběhla celkem spontánně a navázaly se na ni i další nápady. Mediálně nejznámější jsou lesní školky, kde děti tráví svých osm hodin „zaměstnání“ v přírodě, což rozvíjí jejich duše i těla a především zdraví.

Návrh převzala pozdější ministryně PSV paní Marxová, předložila ho poslanecké sněmovně a tam byl v červnu letošního roku přijat. Byl ale pojat tak široce, že se vztahuje i na lesní mateřské školky, skautské a další dětské oddíly, kluby pomáhající předškolákům, mateřská a rodinná centra a tak podobně. Ti všichni by se měli u ministerstva registrovat a do roka splňovat všechny hygienické a stavební předpisy. Nastala srážka obec-

nějších filosofií, kde ODS zpochybňovala samotnou existenci zákona, naopak komunisté trvali na splnění všech uvedených norem, zejména hygienických.

Pokud jde o komunisty, nutně se mi vybavují podmínky, v nichž jsme trávili například povinné brigády. Pamatuji si měsíční pobyt v pohraničí (v roce 1958), kdy jsme my – dívky patnácti- a šestnáctileté – neměly žádnou možnost mytí a za záchod nám sloužily dřevěné latríny. Nikdo si netroufl ani pípnout. Naopak si vzpomínám na drsné podmínky tajných katolických táborů („chaloupek“), kde děti spaly na podlaze a nadšeně prožívaly různá utajovací opatření. Inu, za komunistů bývalo veselo, všichni jsme to nějak přežili a teď se komunisté starají o hygienické podmínky našich dětí. Jak dojemné...

Zásadní otázkou sporu byla registrace – má-li být povinná, nebo dobrovolná. Registrace je podmínkou pro státní podporu, je ale podmíněna splněním náročných hygienických a prostorových norem: lesní školka, která z definice věci umožňuje dětem celodenní pobyt v přírodě, by tedy musela být vybavena například předepsaným počtem umyvadel v předepsané výšce – a podobně.

Publicista Tomáš Feřtek v *Respektu* píše: „Ti (rodiče, mf), kteří chodí do ma-

teřských center a děti dávají do lesních školek, to je ta neaktivnější a velmi akceschopná část voličů. Ve velkých i malých městech, v obcích. Nejenže to stranám spočítají u každých dalších voleb (ty komunální jsou za rohem) a vážně na to nezapomenou. Horší je, že si definitivně potvrdili, že spoléhat na stát se nevyplácí a o vzdělání svých dětí se musí postarat sami, státu navzdory. Pro tuhle část rodičů je to další povel k útěku ze státního školství. Ten začal před pár lety a stále sílí.“ To je pravda. Ale otázka je zásadnější. Nejen poslanci, ale i pan Feřtek vidí zásadní užitek kolektivní výchovy v tom, že matky mohou děti odložit a jít do zaměstnání.

Ale my, prorodinní křesťané, klademe už řadu let požadavek Catona staršího: stále znovu říkáme, že rodinné prostředí je pro děti lepší než kolektiv a že by rodiny měly mít snazší možnost této volby. Jinými slovy: Je opravdu nutné „vrážet“ veřejné peníze hlavně do kolektivních institucí? Nezasloužily by si rodiny dostat do ruky citelnou část těch peněz, které společnosti šetří tím, že kolektivní instituce nevyužívají? Prostě: *Carthaginem esse delendam!*

Michaela Freiová
publicistka a překladatelka

Letem světem

Jeden nedávný text v časopisu *Reflex* začínal těmito slovy: „Patrick S. a jeho sestra Susan K. jsou z Lipska a mají spolu čtyři děti. Už léta se soudí s úřady, aby jim bylo oficiálně povoleno žít v incestním vztahu. Teď jim svítla naděje. Německá rada pro etiku, která je poradním orgánem vlády, vyzvala ve středu k tomu, aby i podobné vztahy mohly být dekriminálnízovány.“ Této potřebě tzv. **legalizovat incestní soužití** se v Evropě nelze moc divit. Jednak žijeme v době, kdy se výrazně pohrdá tradiční rodinou (alespoň tedy na úrovni těch, kteří jsou zodpovědní za formaci společnosti a politiku), a jednak jsme svědky technik umělého oplození, a to již třicet let. **Máme tu tedy dospělou generaci** v systému, kde incest hrozí zcela reálně. V době, kdy jsou v tomto systému anonymně darovány gamety, a to od dárců v rámci jednoho města, resp. kraje, je pravděpodobnost, že se narodí bratr sestry od sousedů vedle, velmi vysoká. A že se za pár let sejdou jako pár, který spolu bude chtít rodinu, neméně. Vlastně to řeší problém, který se neřeší jinak, že?

„**Majetek je třeba sebrat, protože znamená nezávislost. Tohle měli komunisté zmáknuté,**“ řekl před pár dny Miroslav Kalousek. A svou myšlenku rozvedl: „Tady jde především o tu nezávislost na státu, a zde si dovolím tvrdit, že to je

ten kámen úrazu. Pan premiér hovořil o nepřiměřených finančních kompenzacích, nepřiměřených finančních nárocích. Kolegové, do této chvíle byly církve závislé na státu, komunistický stát dobře věděl, proč to dělal. Protože majetek znamená nezávislost. Tohle měli komunisté dokonale zmáknuté. Sedlák byl svobodný na své půdě, živnostník byl svobodný

ve svém krámmě, bylo potřeba mu to sebrat. A komu zůstal kus svobody a nezávislosti díky jeho úsporám, tak mu ty úspory komuniste sebral v roce 1953. A od té doby byly všechny osoby v Československu závislé na státu, což bylo přesně to, o co komunistům šlo. – Vám strašně vadí ta nezávislost. Vám strašně vadí, že významná část občanské společnosti ze svého ideového východiska vždy antikomunistická a vždy svobodmilovná bude nezá-

vislá na státu. A to logicky dráždí a vadí všem komunistům ve všech politických stranách v této Sněmovně.“ **Samozřejmě, že naše svoboda se v jistém (a tom jistějším) smyslu slova neodvíjí od majetku.** „Důvěřuj mi. Přede mnou nemusíš mít strach. A proto se nemusíš bát ani nikoho jiného, nemusíš se bát o život ani o svět. Já nesu svět na ruce, ne ty. Já jsem tě stvořil a znovu tě daroval tobě samému, když jsem tě přijal za syna ve svém Synovi“ (srov. Řím 8,5). Taková láska dává prostor k dýchání a novým životním pocitem je svoboda, pokoj a radost. (Gal 4 a 5). Ale je dobře, když se fenomény rozeznávají zrakem, jenž se nebojí nahlížet hluboko ke kořenům, a když se nakonec věci nazývají správnými jmény. V době vrcholícího volebního zápasu je toto zvláště cennou dovedností.

Něco málo na odlehčení – ale taky je to pravda! – Nevím, zda víte, že **více než auta škodí klimatu krávy.** To jsou věci! Chov hovězího dobytka na maso spolyká několikanásobně víc zdrojů než většina ostatních potravinářských odvětví. Studie publikovaná v časopise Americké akademie věd *PNAS* a platná i pro Evropu poprvé vyčíslila ekologické důsledky a čísla nejsou pro krávy příznivá. To jsou mi novinky!

-zd-

- 12. 10. Ne 28. neděle v mezidobí**
Iz 25,6–10a, Žl 23, Flp 4,12–14,19–20, Mt 22,1–14
- 13. 10. Po sv. Eduard**
Gal 4,22–24,26–27,31 – 5,1, Žl 113, Lk 11,29–32
- 14. 10. Út sv. Kalist I., papež a mučedník**
Gal 5,1–6, Žl 119, Lk 11,37–41
- 15. 10. St Památka sv. Terezie od Ježíše, panny a učitelky Církve**
Gal 5,18–25, Žl 1, Lk 11,42–46
- 16. 10. Čt sv. Hedvika, řeholnice**
Ef 1,1–10, Žl 98, Lk 11,47–54
- 17. 10. Pá Památka sv. Ignáce Antiochijského, biskupa a mučedníka**
Ef 1,11–14, Žl 33, Lk 12,1–7
- 18. 10. So Svátek sv. Lukáše, evangelisty**
2 Tim 4,9–17b, Žl 145, Lk 10,1–9

- 19. 10. Ne 29. neděle v mezidobí**
Iz 45,1,4–6, Žl 96, 1 Sol 1,1–5b, Mt 22,15–21
- 20. 10. Po sv. Irena**
Ef 2,1–10, Žl 100, Lk 12,13–21
- 21. 10. Út bl. Karel Rakouský**
Ef 2,12–22, Žl 85, Lk 12,35–38
- 22. 10. St sv. Jan Pavel II., papež**
Ef 3,2–12, Iz 12,2–6, Lk 12,39–48
- 23. 10. Čt sv. Jan Kapistránský, kněz**
Ef 3,14–21, Žl 33, Lk 12,49–53
- 24. 10. Pá sv. Antonín Maria Klaret, biskup**
Ef 4,1–6, Žl 24, Lk 12,54–59
- 25. 10. So sv. Rustik, biskup**
Ef 4,7–16, Žl 122, Lk 13,1–9

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 240008911/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.